

LOGICKÉ SYSTÉMY

Prednáška 4, 2014-2015

Ing. Adam Jaroš, PhD – prednášky, cvičenia

Ing. Michal Chovanec – cvičenia

Katedra technickej kybernetiky

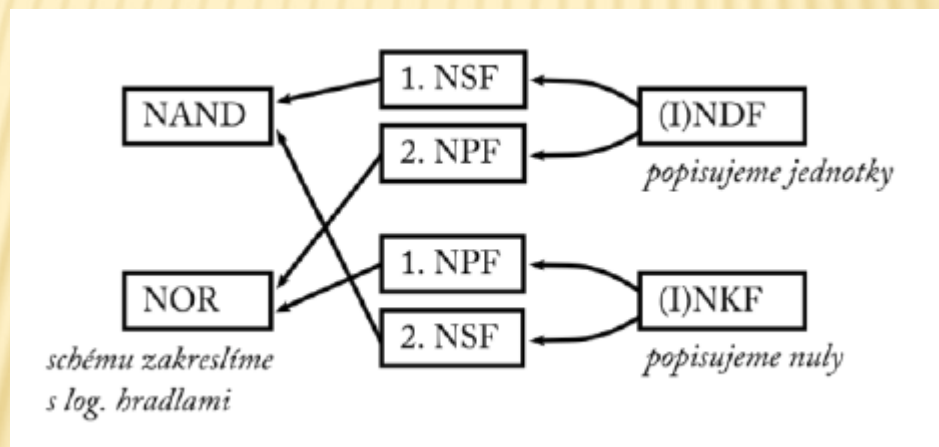
Web predmetu: <http://frtk.fri.uniza.sk>

OPAKOVANIE – PREHĽAD NORMÁLNYCH FORIEM

Popis Karnaughovej mapy.

Normálne formy

- **Pierceová** funkcia
- **Shafferová** funkcia

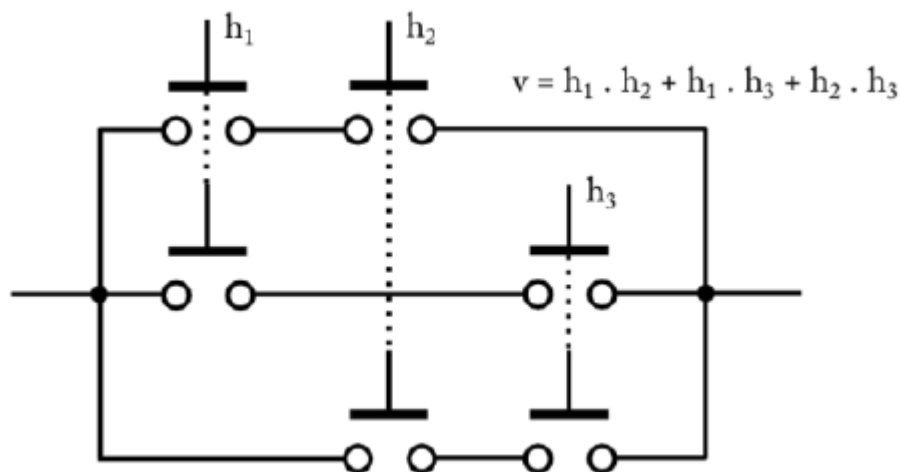
OPAKOVANIE – KONTAKTNÉ SYSTÉMY

Príklad

Kontaktná reprezentácia funkcie M3.

Riešenie

Kontaktná štrukturálna schéma.

OPAKOVANIE – KONTAKTNÉ SYSTÉMY

Príklad

Kontaktná sieť a elektrická schéma s NAND a NOR.

Logický obvod zadaný Karnaughovou mapou.

	b		c		
	$\overline{b}$		b		
a	$\overline{a}$	0	0	1	1
	a	1	1	0	1
	$\overline{a}$		a		
	y				

Riešenie

Optimálne konfigurácie sú zakreslené

- INDF (modrá farba)
- INKF (zelená farba)

$$\text{INDF: } y = (a \cdot \bar{c}) + (\bar{a} \cdot c) + (\bar{b} \cdot c)$$

$$\text{INKF: } y = (a + c) \cdot (\bar{a} + \bar{b} + \bar{c})$$

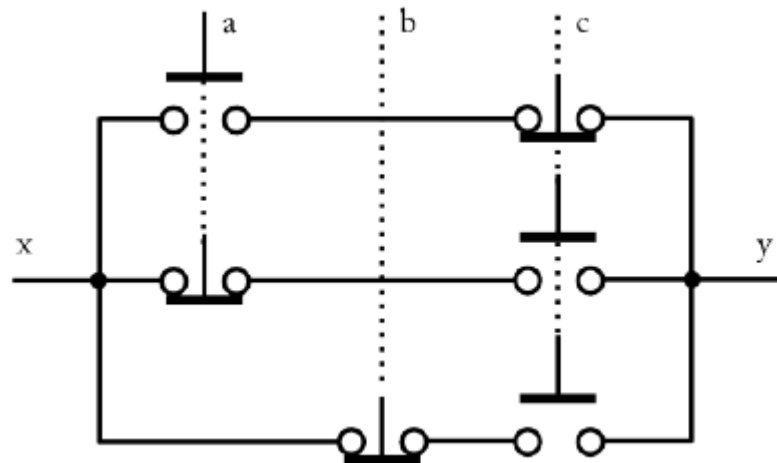
OPAKOVANIE – KONTAKTNÉ SYSTÉMY

Riešenie

pokračovanie

$$\text{INDF: } y = (a \cdot \bar{c}) + (\bar{a} \cdot c) + (\bar{b} \cdot c)$$

$$\text{INKF: } y = (a + c) \cdot (\bar{a} + \bar{b} + \bar{c})$$

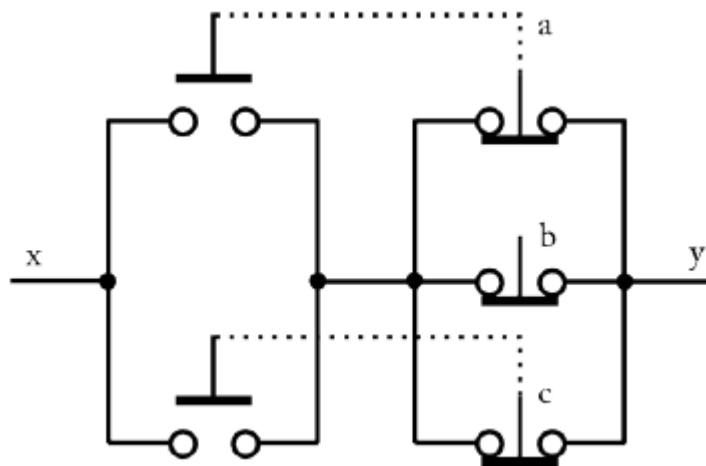
OPAKOVANIE – KONTAKTNÉ SYSTÉMY

Riešenie

pokračovanie

$$\text{INDF: } y = (a \cdot \bar{c}) + (\bar{a} \cdot c) + (\bar{b} \cdot c)$$

$$\text{INKF: } y = (a + c) \cdot (\bar{a} + \bar{b} + \bar{c})$$

OPAKOVANIE – KONTAKTNÉ SYSTÉMY

Riešenie

pokračovanie

Prepis do foriem

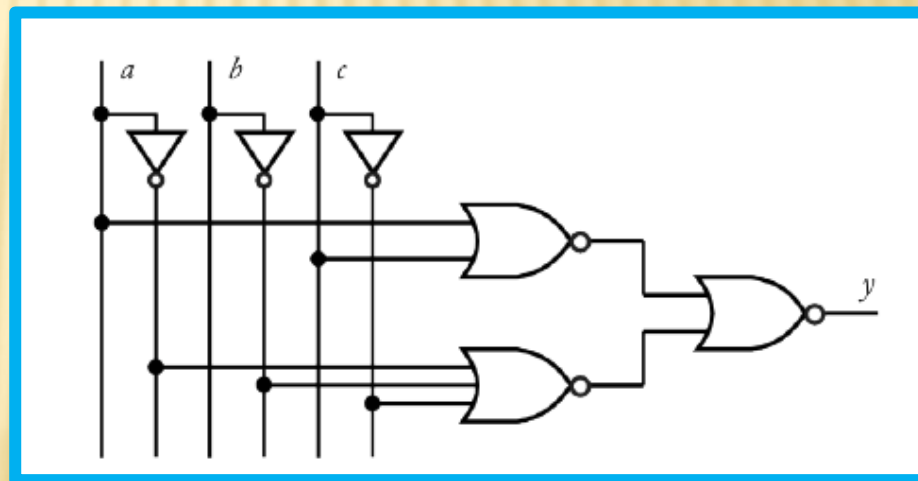
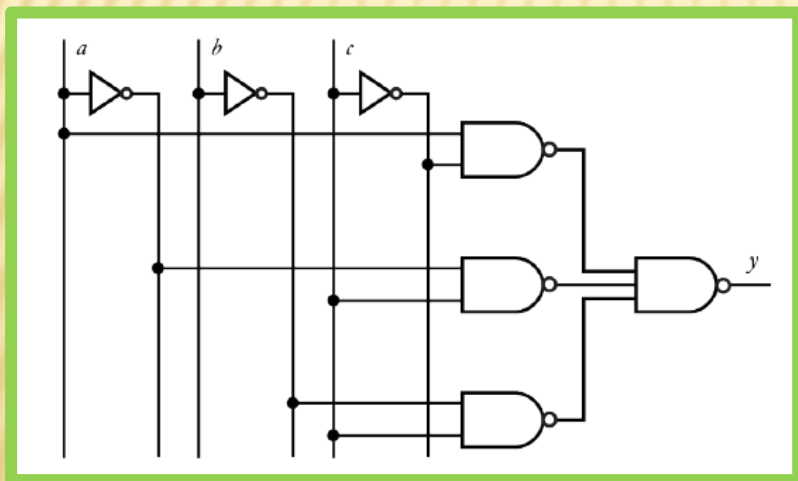
- INDF do 1. NSF
- INKF do 1. NPF.

$$\text{INDF: } y = (a \cdot \bar{c}) + (\bar{a} \cdot c) + (\bar{b} \cdot c)$$

$$\text{INKF: } y = (a + c) \cdot (\bar{a} + \bar{b} + \bar{c})$$

$$\text{INDF zapísaná v 1. NSF: } y = (a|\bar{c})|(\bar{a}|c)|(\bar{b}|c)$$

$$\text{INKF zapísaná v 1. NPF: } y = (a \downarrow c) \downarrow (\bar{a} \downarrow \bar{b} \downarrow \bar{c})$$

Spôsob kreslenia 1. vrstvy siete - inverzie vstupných premenných kreslíme len raz.

OPAKOVANIE – KONTAKTNÉ SYSTÉMY

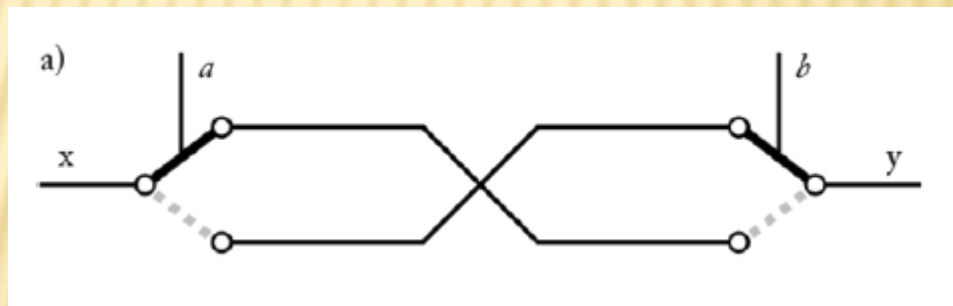
Príklad

Kontaktná sieť chodbového / schodiskového prepínača osvetlenia.

Rozšírenie pre viac odbočiek.

Riešenie

Použijeme kontaktné prevedenia funkcie XOR.

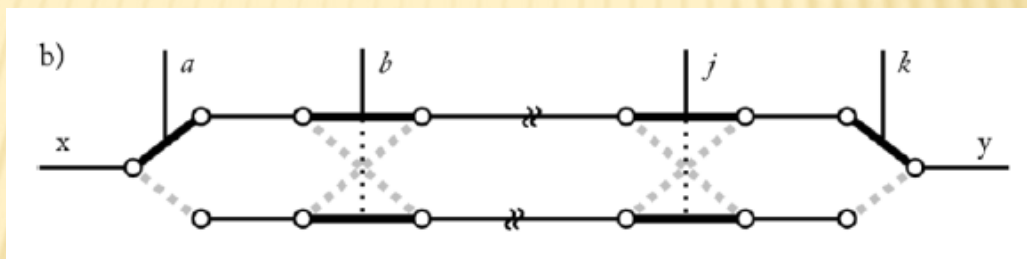

OPAKOVANIE – KONTAKTNÉ SYSTÉMY

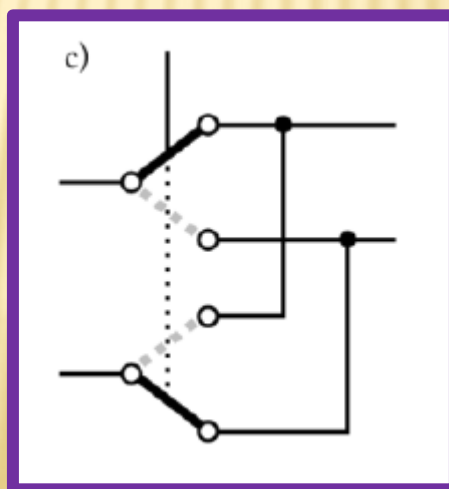
Riešenie

pokračovanie

So špeciálnym typom—krížového prepínača je možné riešiť ľubovoľný počet odbočiek.

**Krížový
prepínač**
(princíp)

OPAKOVANIE – PRINCÍPY HĽADANIA „OPTIMÁLNEHO“ RIEŠENIA – AKÉ KRITÉRIA MINIMALIZÁCIE POUŽIJEME?

- ✗ *pravidelné konfigurácie*
- ✗ použitie pravidiel Booleovej algebry
(*zátvorkové pravidlá*)
- ✗ v praxi (súčiastková základňa;
požiadavky na vlastnosti zapojenia
napr. rýchlosť, odolnosť voči rušeniu,
spotreba, rozmery, spoľahlivosť).
- ✗ vieme exaktne riešiť len úlohy
s malým počtom premenných (heuristika)
- ✗ hľadanie optimálnych konfigurácií
v logickom systéme s viacerými výstupmi
globálna optimalizácia

$a+a=a$	$a.a=a$
Zákon absorpcie:	
$a+a.b=a$	$a.(a+b)=a$
Zákon absorpcie negácie:	
$a + \bar{a}.b = a + b$	$a.(\bar{a} + b) = a.b$
Distributívny zákon:	
$a+(b.c)=(a+b).(a+c)$	$a.(b+c)=a.b+a.c$
Napr.: $a+(a.b)=a$	$a.(a+b)=a$
$a.b + \bar{a}.b = b$	$(a + b).(\bar{a} + b) = b$
Neutrálnosť nuly a jednotky:	
$a+0=a$	$a.1=a$
Agresívnosť nuly a jednotky:	
$a+1=1$	$a.0=0$
Zákon vylúčenia tretieho:	
$a + \bar{a} = 1$	$a. \bar{a} = 0$
De Morganove zákony:	
$\overline{a + b} = \bar{a}. \bar{b}$	$\overline{a.b} = \bar{a} + \bar{b}$

Princíp spočíva vo vytváraní takých pravidelných konfigurácií, ktoré sa dajú aplikovať vo viacerých Karnaughových mapách súčasne.

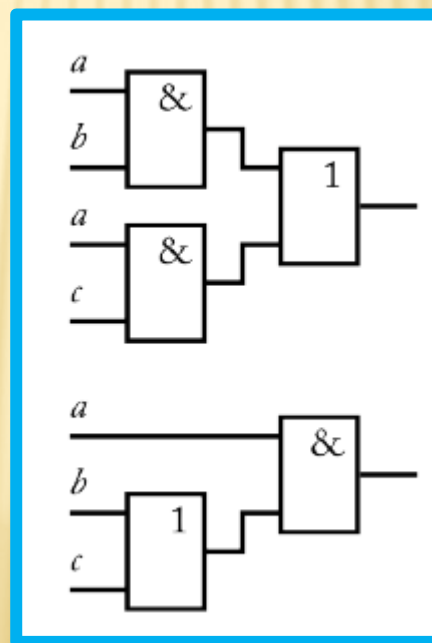
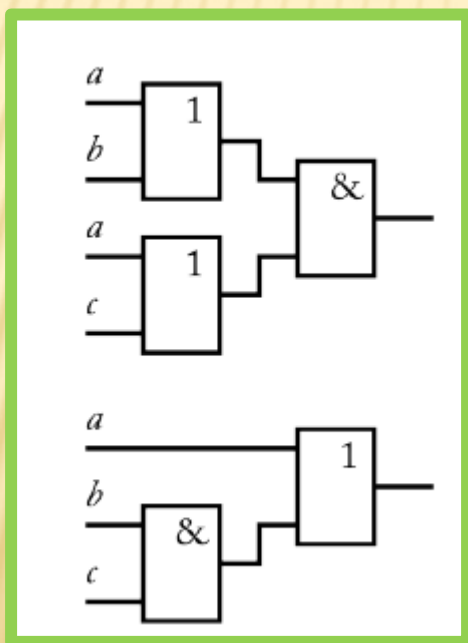
OPAKOVANIE – ZÁTVORKOVÉ FORMY

Distributívny zákon Booleovej algebry – „*zátvorkové pravidlá*“.

$$(a + b) \cdot (a + c) = a + b \cdot c$$

$$a \cdot b + a \cdot c = a \cdot (b + c)$$

Elektrická schéma zátvorkových pravidiel (ľavá a pravá strana rovnice)

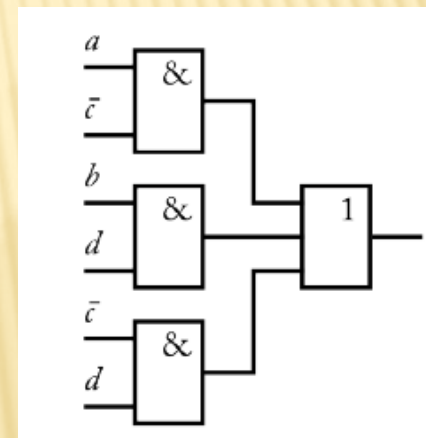

OPAKOVANIE – ZÁTVORKOVÉ FORMY

Príklad

Aplikujte zátvorkové pravidlá

$$y = a \cdot \bar{c} + b \cdot d + \bar{c} \cdot d$$

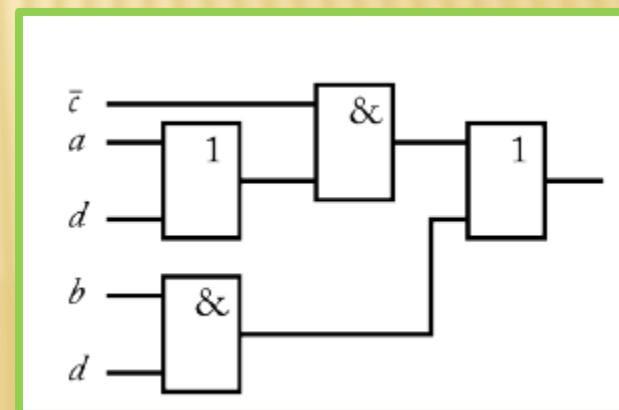

Riešenie

Pre aplikovanie pravidla máme dve možnosti, premenné $\bar{c}$ a d . Aplikujme pravidlo na prvý a posledný súčin:

$$y = \bar{c} \cdot (a + d) + b \cdot d$$

Výsledok zjednodušenia

OPAKOVANIE – ZÁTVORKOVÉ FORMY

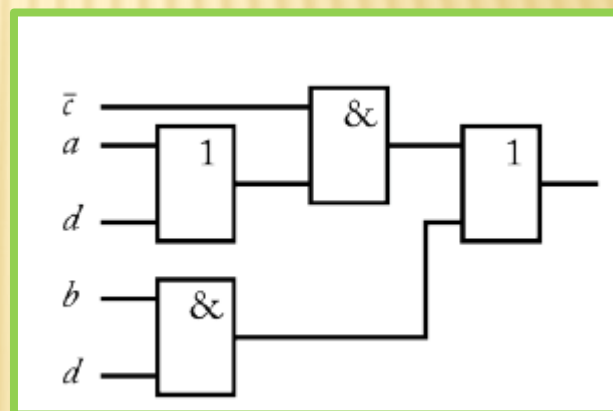
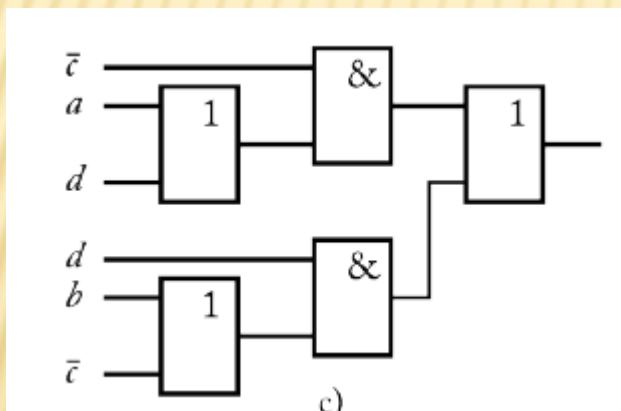
Riešenie

pokračovanie

Pokračujme aplikovaním pravidla po **druhý krát**. K výrazu najskôr pripočítajme $\bar{c} \cdot d$

$$\begin{aligned} y &= \bar{c} \cdot (a + d) + b \cdot d + \bar{c} \cdot d \\ &= \bar{c} \cdot (a + d) + d \cdot (b + \bar{c}) \end{aligned}$$

Výsledok druhého zjednodušenia je na obrázku.

Záver

Každý súčin je vhodné použiť v zátvorkovej forme najviac 1 raz.

Ak rovnaký súčin použijem viac krát riešenie bude zložitejšie. **Existujú výnimky!**

OPAKOVANIE – ZÁTVORKOVÉ FORMY

Príklad

Aplikujte zátvorkové pravidlá.

Zapíšte výsledok do 1. NPF a 2. NSF.

$$y = (a + \bar{b}) \cdot (b + \bar{c}) \cdot (a + c)$$

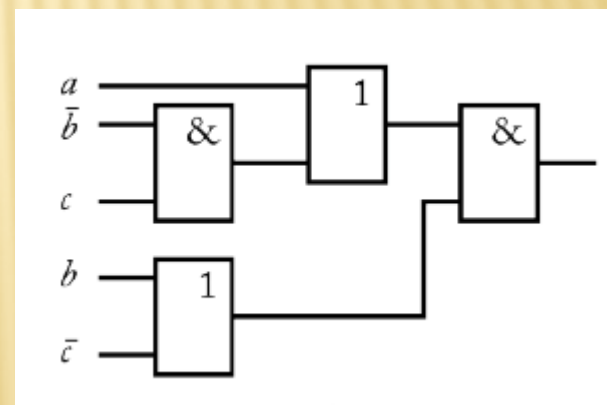
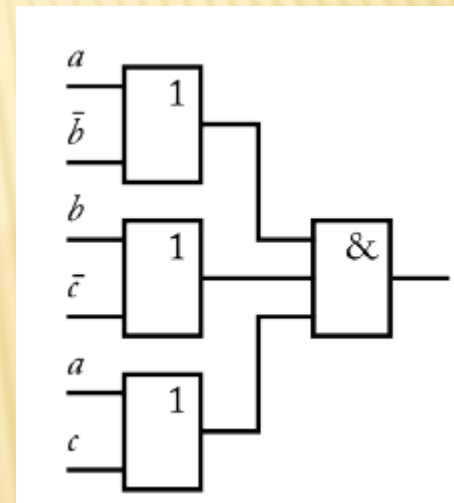
Výsledok zjednodušenia.

Platí rovnaký „záver“ ako pri NDF.

Záver

Každý súčet je vhodné použiť v zátvorkovej forme najviac 1 raz.

Ak rovnaký súčet použijem viac krát riešenie bude zložitejšie. **Existujú výnimky!**

OPAKOVANIE – ZÁTVORKOVÉ FORMY

pokračovanie

Úpravu do 1. NPF prevedieme za pomoci substitúcie $K = \underline{\bar{b}} \cdot c$:

$$\begin{aligned}y &= (a + K) \cdot (b + \bar{c}) \\&= (a \downarrow K) \downarrow (b \downarrow \bar{c}) \\&= (a + K) \cdot \bar{K} \\&= a \cdot \bar{K} = \bar{a} \downarrow K\end{aligned}$$

kde

$$K = \bar{b} \cdot c = \overline{\overline{\bar{b}} \cdot c} = \overline{\bar{b} \vee \bar{c}} = b \downarrow \bar{c}$$

si upravíme s použitím De Morganovho pravidla a zákona absorpcie po dosadení dostaneme

$$y = \bar{a} \downarrow (b \downarrow \bar{c})$$

OPAKOVANIE – ZÁTVORKOVÉ FORMY

pokračovanie

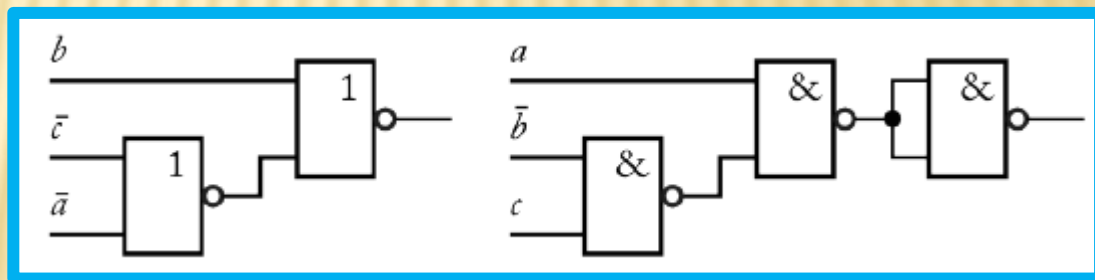
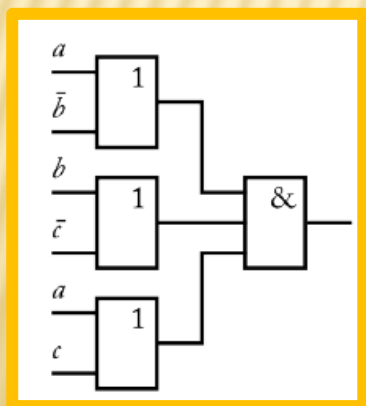
Úpravu do 2. NSF prevedieme podobne za pomoci substitúcie

$$K = \bar{b} \cdot c = \overline{\overline{\bar{b} \cdot c}} = (\bar{b}|c)|$$

a získame:

$$y = [a|(\bar{b}|c)]|$$

Elektrické schémy (vľavo—pôvodná sieť, vpravo—optimálna sieť s NOR a NAND)

OPAKOVANIE – NÁVRH ZLOŽITÝCH KOMBINAČNÝCH SYSTÉMOV, ŠTRUKTURÁLNA DEKOMPOZÍCIA

Existujú logické obvody, u ktorých môžeme ich štruktúru popísať jednoduchšími obvodmi, ktoré sa opakujú. Takýto základný blok—obvod nazývame *iteratív*.

Pri návrhu logického obvodu s opakovanou štruktúrou najskôr hľadáme **popis správania sa *iteratívu***.

1) Cieľom je vytvoriť *iteratív* čo najjednoduchší a s minimálnym počtom vstupných signálov.

2) Definujeme vzťahy medzi elementárnymi blokmi. Tomuto spôsobu návrhu hovoríme *štrukturálna dekompozícia*.

Tento prístup vedie na **pomalšie systémy**.

Patria tu napr. **sčítačky, násobičky** a iné.

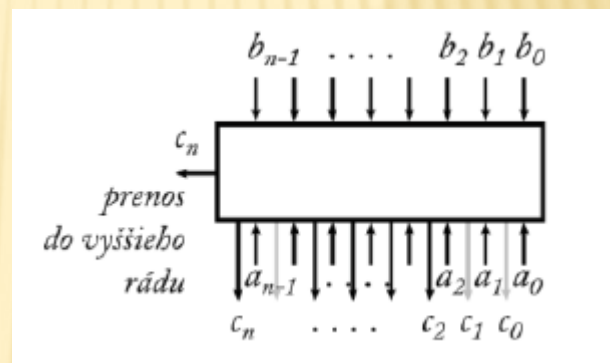
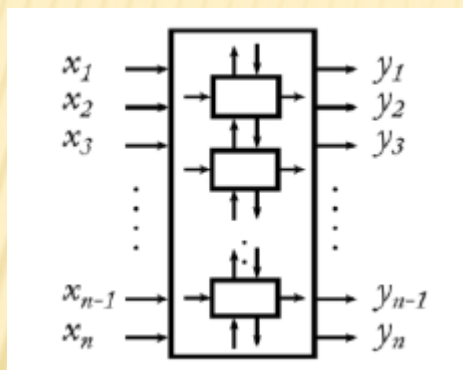

OPAKOVANIE – NÁVRH ZLOŽITÝCH KOMBINAČNÝCH SYSTÉMOV, ŠTRUKTURÁLNA DEKOMPOZÍCIA

Príklad

Navrhnete a zakreslite schému 8-bitovej binárnej sčítačky.

Určte celkové oneskorenie sčítačky.

OPAKOVANIE – NÁVRH ZLOŽITÝCH KOMBINAČNÝCH SYSTÉMOV, ŠTRUKTURÁLNA DEKOMPOZÍCIA

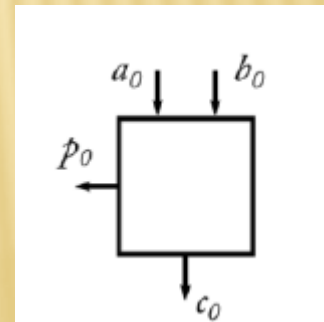
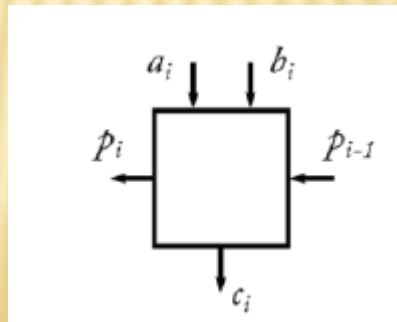
Riešenie

Matematický princíp sčítavania dvoch čísel bez znamienka.

$$\begin{array}{r} \begin{array}{cc} a_7 & a_0 \\ b_7 & b_0 \end{array} \\ \text{A: } 10110101 \\ + \text{B: } 00110100 \\ \hline \text{prenos: } 00110100 \\ \text{C: } 11101001 \end{array}$$

Z princípu je zrejmä štruktúra iteratívu.

Prípad nultého bitu môže byť vyriešený samostatne. Sčítavanie prvého bitu je jednoduchšie (bez prenosu).

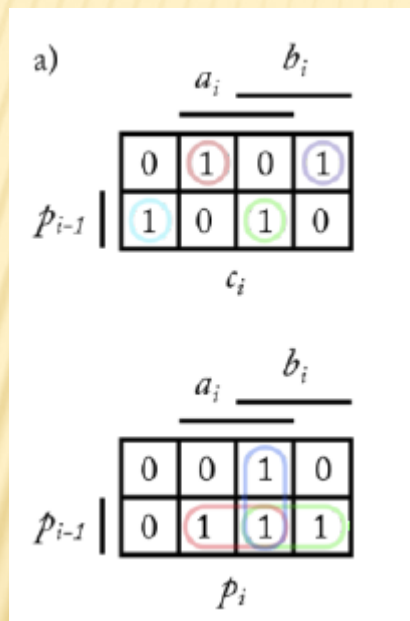

OPAKOVANIE – NÁVRH ZLOŽITÝCH KOMBINAČNÝCH SYSTÉMOV, ŠTRUKTURÁLNA DEKOMPOZÍCIA

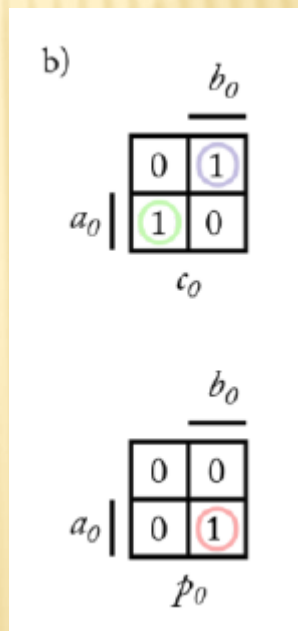
Riešenie

pokračovanie

Karnaughove mapy pre oba navrhnuté iteratívy.

pre bity 1.-7.

pre 0-tý bit

OPAKOVANIE – NÁVRH ZLOŽITÝCH KOMBINAČNÝCH SYSTÉMOV, ŠTRUKTURÁLNA DEKOMPOZÍCIA

Riešenie

pokračovanie

NDF všetkých výstupných premenných.

$$\begin{aligned}c_i &= p_{i-1} \cdot \bar{a}_i \cdot \bar{b}_i + p_{i-1} \cdot a_i \cdot b_i + \bar{p}_{i-1} \cdot a_i \cdot \bar{b}_i + \bar{p}_{i-1} \cdot \bar{a}_i \cdot b_i \\p_i &= p_{i-1} \cdot a_i + p_{i-1} \cdot b_i + a_i \cdot b_i \\c_0 &= a_0 \cdot \bar{b}_0 + \bar{a}_0 \cdot b_0 \\p_0 &= a_0 \cdot b_0\end{aligned}$$

prepis do 1. NSF

$$\begin{aligned}c_i &= (p_{i-1}|\bar{a}_i|\bar{b}_i)|(p_{i-1}|a_i|b_i)|(\bar{p}_{i-1}|a_i|\bar{b}_i)(\bar{p}_{i-1}|\bar{a}_i|b_i) \\p_i &= (p_{i-1}|a_i)|(p_{i-1}|b_i)|(a_i|b_i) \\c_0 &= (a_0|\bar{b}_0)|(\bar{a}_0|b_0) \\p_0 &= (a_0|b_0)|\end{aligned}$$

a)

	a_i	b_i	
	0	1	0
p_{i-1}	1	0	1
	c_i		

	a_i	b_i	
	0	0	1
p_{i-1}	0	1	1
	p_i		

b)

	b_0	
	0	1
a_0	1	0
	c_0	

	b_0	
	0	0
a_0	0	1
	p_0	

OPAKOVANIE – NÁVRH ZLOŽITÝCH KOMBINAČNÝCH SYSTÉMOV, ŠTRUKTURÁLNA DEKOMPOZÍCIA

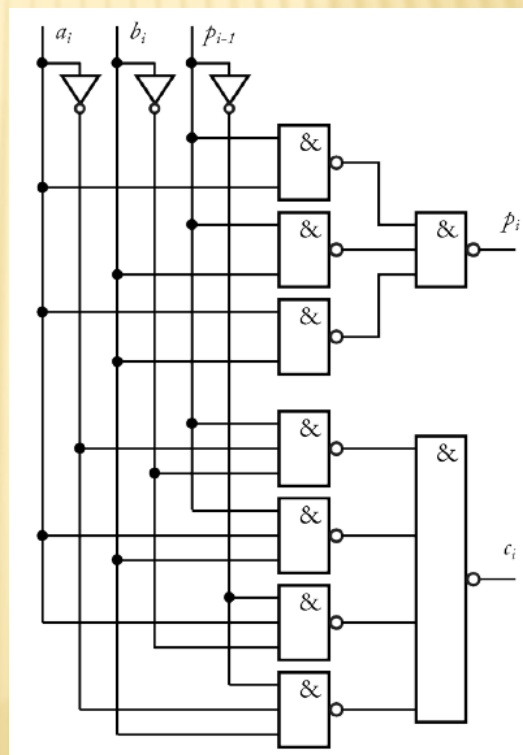
Riešenie

pokračovanie

$$\begin{aligned}c_i &= (p_{i-1}|\bar{a}_i|\bar{b}_i)|(p_{i-1}|a_i|b_i)|(\bar{p}_{i-1}|a_i|\bar{b}_i)(\bar{p}_{i-1}|\bar{a}_i|b_i) \\p_i &= (p_{i-1}|a_i)|(p_{i-1}|b_i)|(a_i|b_i) \\c_0 &= (a_0|\bar{b}_0)|(\bar{a}_0|b_0) \\p_0 &= (a_0|b_0)|\end{aligned}$$

Zapojenie jednobitovej *plnej sčítačky*.

Jednobitová plná sčítačka,
realizácia použitím
logických hradieľ NAND.

OPAKOVANIE – NÁVRH ZLOŽITÝCH KOMBINAČNÝCH SYSTÉMOV, ŠTRUKTURÁLNA DEKOMPOZÍCIA

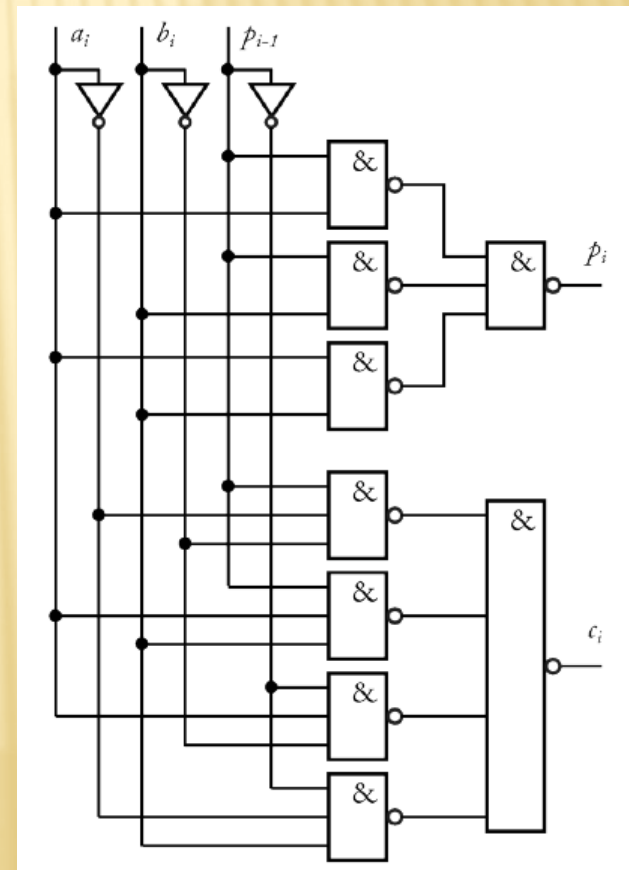
Riešenie

pokračovanie

Výpočet oneskorenia sčítačky.

Uvažujme jednotkové obneskorenie každého hradla. Potom celkové oneskorenie 8-bitovej sčítačky rovné $3 + 2.7 = 17$ časových jednotiek od okamžiku pripojenia vstupných čísel a , b až po získanie platného výsledku c .

Cena za *jednoduchý návrh* je *pomalé riešenie*.

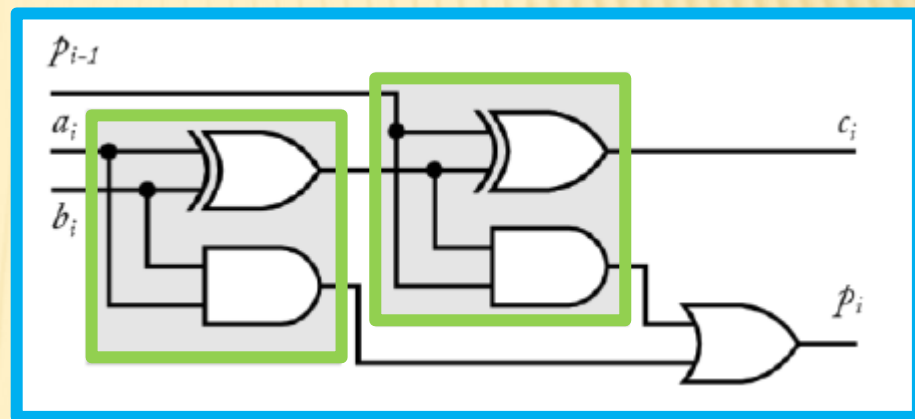
OPAKOVANIE – NÁVRH ZLOŽITÝCH KOMBINAČNÝCH SYSTÉMOV, ŠTRUKTURÁLNA DEKOMPOZÍCIA

Riešenie

pokračovanie

Praktická aplikácia sčítanky.

V praxi sa častejšie používa zapojenie s hradlami XOR.

Zapíšme si výrazy pre polovičnú a plnú sčítacku.

Polovičná sčítacka:

$$c_i = a_i \oplus b_i$$

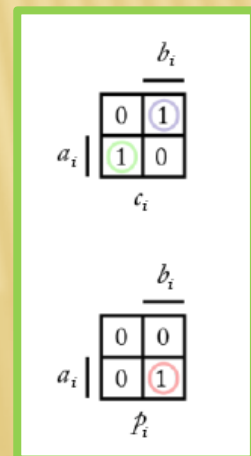
$$p_i = a_i \cdot b_i$$

Plná sčítacka:

$$c_i = (a_i \oplus b_i) \oplus p_{i-1} = a_i \oplus b_i \oplus p_{i-1}$$

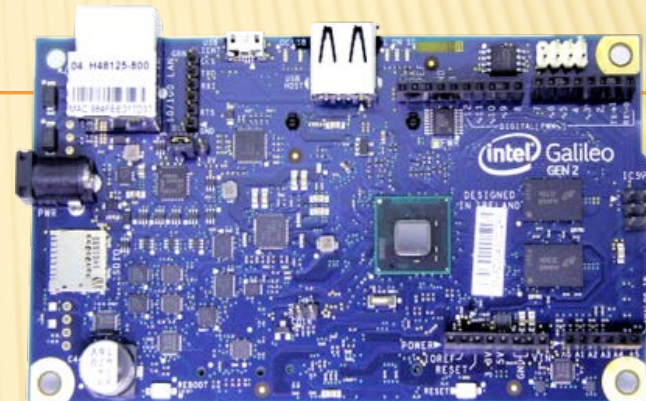
$$p_i = a_i \cdot b_i + p_{i-1} \cdot (a_i \oplus b_i)$$

Karnaughova mapa polovičnej sčítacky

PREDNÁŠKA 4

Intel Galileo Gen 2

Témy prednášky:

- 1) Nedokonalosť stavebných prvkov kombinačných systémov
- 1) Vznik hazardu a spôsoby jeho eliminácie
- 2) Časový priebeh zmien výstupu logickej siete
- 3) Príklady často používaných zapojení kombinačných obvodov
  - 1) Multiplexor – MUX
  - 2) Demultiplexor – DEMUX
  - 3) Komparátor
  - 4) Kóder – CD a dekóder – DEC

DYNAMICKÁ NEDOKONALOSŤ STAVEBNÝCH PRVKOV

Pri návrhu číslicových logických systémov musíme zohľadniť **časové parametre stavebných prvkov**.

V prípade rýchlych systémov je to predovšetkým časové **oneskorenie hradla** alebo **celého obvodu**.

Časové i ďalšie parametre **získavame od výrobcu súčiastky** z katalógu (*datasheets*).

Jedna súčiastka môže byť vyrobená rôznymi technologickými postupmi.

Pri zložitejších systémoch musíme zvážiť ich **vzájomnú kompatibilitu**.

Pri kombinačných obvodoch nám niekedy časové oneskorenie neprekáža. Avšak vždy s ním musíme počítať pri návrhu sekvenčných systémov.

VLASTNOSTI STAVEBNÝCH PRVKOV – HRADIEL

Základné vlastnosti hradíel rady 74xx

- technológia výroby (TTL, CMOS, HS-CMOS, AHS-CMOS, BiCMOS, Shottky, ...)
- rýchlosť obvodu
- rozsah napájacieho napätia (+U_{cc}, +V_{cc}, od 1.25V až 18V)
- spotreba (obvykle rastie s vyššou pracovnou frekvenciou)
- zaťažiteľnosť a vetvenie (fan—out)
- veľkosť puzdra obvodu (DIL, SOP, ...)

řada	technologie	log. úroveň (V)	rozsah U _c (V)	I _c (μA)	tpd max (ns)	vstup	výstup
MOS 4000	Standard CMOS	5.0	3.0 ~ 18.0	20		CMOS	CMOS
74 HC	High Speed CMOS	5.0	2.0 ~ 6.0	80	21	CMOS	CMOS
74 HCT	High Speed CMOS / TTL	5.0	4.5 ~ 5.5	80	30	TTL	CMOS
74 AC	Advanced CMOS	5.0	3.0 ~ 5.5	40	6.5	CMOS	CMOS
74 ACT	Advanced CMOS / TTL	5.0	4.5 ~ 5.5	40	8.0	TTL	CMOS
74 AHC	Advanced High Speed CMOS	5.0	2.0 ~ 5.5	40	7.5	CMOS	CMOS
74 AHCT	Advanced High Speed CMOS / TTL	5.0	4.5 ~ 5.5	40	7.7	TTL	CMOS
74 BCT	BiCMOS	5.0	4.5 ~ 5.5	90 mA	6.6	TTL	TTL
74 LV	Low Voltage CMOS	3.3	2.0 ~ 5.5	20	14	LV CMOS	LV TTL
74 LVC	Low Voltage CMOS / TTL	3.3	1.65 ~ 3.6	10	4.0	LV TTL	LV CMOS
74 LS	Low Power Schottky TTL	5.0	4.75 ~ 5.25	95 mA	12	TTL	TTL
74 ALS	Advanced Low Power Schottky TTL	5.0	4.5 ~ 5.5	58mA	10	TTL	TTL
74 F	Fast TTL	5.0	4.5 ~ 5.5	120 mA	6	TTL	TTL

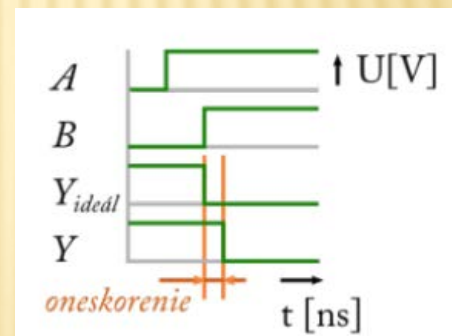
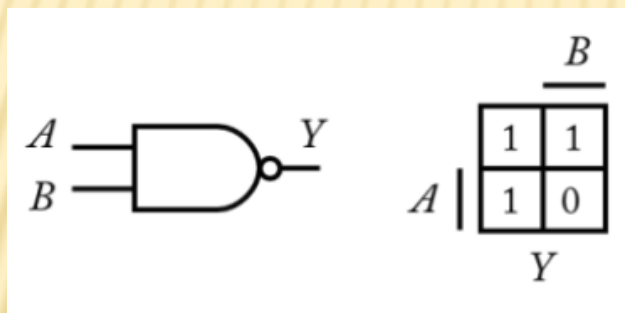
logická úroveň (V)   jmenovitá hodnota napětí logické úrovně H
U_c (V)   napájecí napětí
I_c (μA)   spotřeba nezátíženého hradla
tpdmax (ns)   zpoždění výstupního signálu

ČASOVÝ PRIEBEH VÝSTUPU LOGICKÉHO HRADLA

Ideálny a reálny (zjednodušený) časový priebeh prechodu signálu cez logický člen.

Medzi významné parametre logického hradla patrí

- časové oneskorenie
- tvarové skreslenie výstupného napätia oproti ideálnemu priebehu

Logické hradlo sa správa ako dynamický systém s určitými frekvenčnými vlastnosťami.

ČASOVÝ PRIEBEH VÝSTUPU LOGICKÉHO HRADLA

Zmena vstupnej a výstupnej hodnoty nenastáva však okamžite ale postupne.

Výrobcovia používajú rôzne riešenia, každé ma svoje výhody a nevýhody.

Jedná sa o technologickú záležitosť a s postupom času sa vlastnosti tranzistorov použitých pre zostavenie hradiel zlepšujú.

Matematický popis logického—obdĺžnikového signálu vyjadríme napr. s **Fourierovým rozkladom** ako súčet harmonických signálov s rozdielnou amplitúdou a fázou.

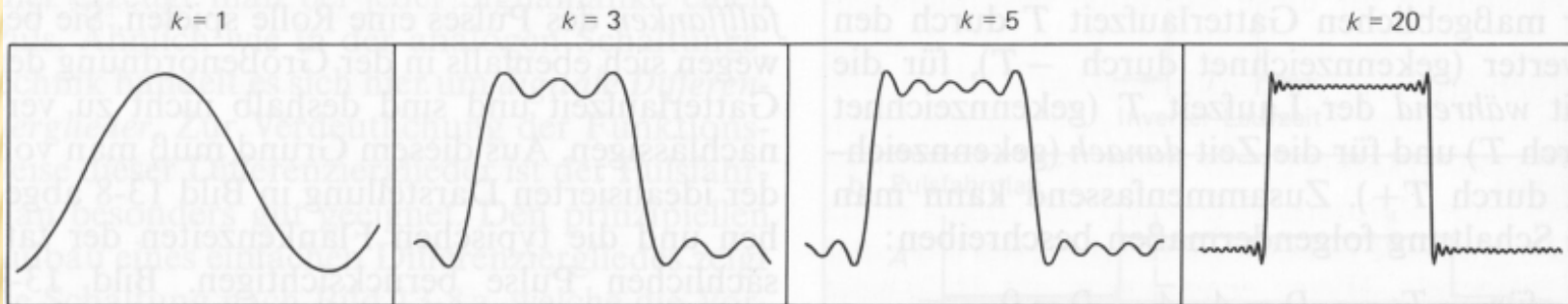
ČASOVÝ PRIEBEH VÝSTUPU LOGICKÉHO HRADLA

Fourierová transformácia

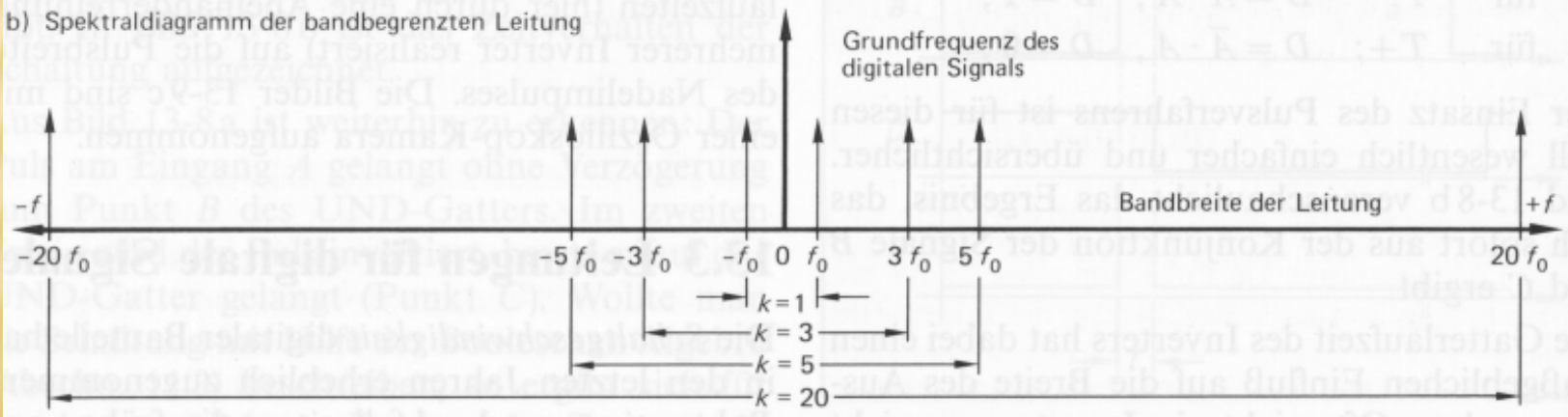
$$y(x) = A \cdot \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{(2n-1)} \sin(2n-1) \cdot x$$

a) Rechtecksignal auf bandbegrenzter Leitung

$$k = \frac{\text{Leitungsbandbreite}}{\text{Signalfrequenz}}$$

b) Spektraldiagramm der bandbegrenzten Leitung

VLASTNOSTI TECHNOLOGICKÝCH HRADIEL V INTEGROVANÝCH OBVODOCH –IO

Pri návrhu logických obvodov nás zaujímajú nasledovné vlastnosti použitých hradiel—integrovaných obvodov:

- **elektrické vlastnosti** nám určujú spotrebu energie, napájacie napätia a prúdovú spotrebu, taktiež správanie sa vstupu (napr. impedancia) a výstupu
- **prevádzkové a technické parametre** predstavujú bežne rozsahy pracovných teplôt, typ a veľkosť puzdra, tvary vývodov, technológia montáže
- medzi najdôležitejšie **časové parametre** patrie *doba nábehu*, *doba poklesu* a *rýchlosť logických hradiel* (*maximálna pracovná frekvencia, ktorú dokáže prenášať na výstup*), zvlnenie výstupného napätia a iné.

Tieto údaje získavame od výrobcu z katalógu súčiastok.

VLASTNOSTI TECHNOLOGICKÝCH HRADIEL V INTEGROVANÝCH OBVODOCH –IO

Ukážka katalógového listu obvodu TTL rady 74xx

DM7400 Quad 2-Input NAND Gates

General Description

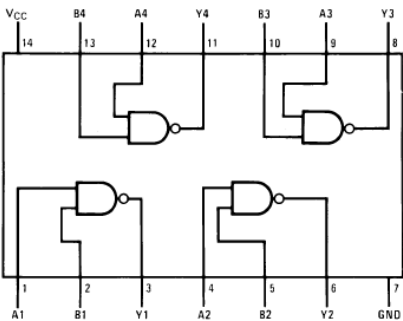
This device contains four independent gates each of which performs the logic NAND function.

Ordering Code:

Order Number	Package Number	Package Description
DM7400M	M14A	14-Lead Small Outline Integrated Circuit (SOIC), JEDEC MS-012, 0.150 Narrow
DM7400N	N14A	14-Lead Plastic Dual-In-Line Package (PDIP), JEDEC MS-001, 0.300 Wide

Devices also available in Tape and Reel. Specify by appending the suffix letter "X" to the ordering code.

Connection Diagram

Function Table

$$Y = \overline{AB}$$

Inputs		Output
A	B	Y
L	L	H
L	H	H
H	L	H
H	H	L

H = HIGH Logic Level
L = LOW Logic Level

Recommended Operating Conditions

Symbol	Parameter	Min	Nom	Max	Units
V_{CC}	Supply Voltage	4.75	5	5.25	V
V_{IH}	HIGH Level Input Voltage	2			V
V_{IL}	LOW Level Input Voltage			0.8	V
I_{OH}	HIGH Level Output Current			-0.4	mA
I_{OL}	LOW Level Output Current			16	mA
T_A	Free Air Operating Temperature	0		70	°C

Electrical Characteristics

over recommended operating free air temperature range (unless otherwise noted)

Symbol	Parameter	Conditions	Min	Typ (Note 2)	Max	Units
V_I	Input Clamp Voltage	$V_{CC} = \text{Min}, I_I = -12 \text{ mA}$			-1.5	V
V_{OH}	HIGH Level Output Voltage	$V_{CC} = \text{Min}, I_{OH} = \text{Max}, V_{IL} = \text{Max}$	2.4	3.4		V
V_{OL}	LOW Level Output Voltage	$V_{CC} = \text{Min}, I_{OL} = \text{Max}, V_{IH} = \text{Min}$		0.2	0.4	V
I_I	Input Current @ Max Input Voltage	$V_{CC} = \text{Max}, V_I = 5.5 \text{ V}$			1	mA
I_{IH}	HIGH Level Input Current	$V_{CC} = \text{Max}, V_I = 2.4 \text{ V}$			40	μA
I_{IL}	LOW Level Input Current	$V_{CC} = \text{Max}, V_I = 0.4 \text{ V}$			-1.6	mA
I_{OS}	Short Circuit Output Current	$V_{CC} = \text{Max}$ (Note 3)	-18		-55	mA
I_{CCH}	Supply Current with Outputs HIGH	$V_{CC} = \text{Max}$		4	8	mA
I_{CCL}	Supply Current with Outputs LOW	$V_{CC} = \text{Max}$		12	22	mA

Note 2: All typicals are at $V_{CC} = 5 \text{ V}, T_A = 25^\circ\text{C}$.

Note 3: Not more than one output should be shorted at a time.

VLASTNOSTI TECHNOLOGICKÝCH HRADIEL V INTEGROVANÝCH OBVODOCH –10

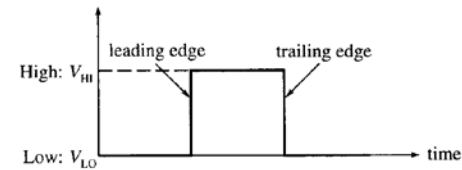
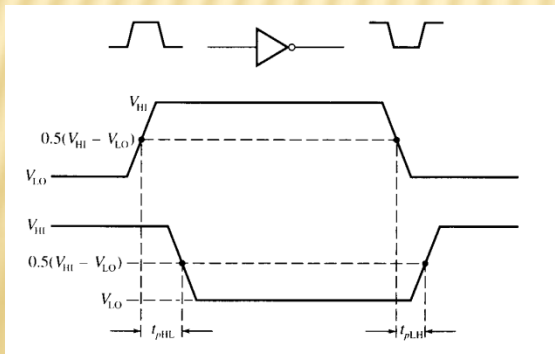
Ukážka katalógového listu obvodu TTL rady 74xx
pokračovanie

Switching Characteristics

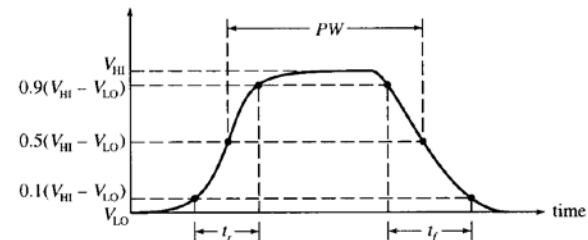
at $V_{CC} = 5V$ and $T_A = 25^\circ C$

Symbol	Parameter	Conditions	Min	Max	Units
t_{PLH}	Propagation Delay Time LOW-to-HIGH Level Output	$C_L = 15 \text{ pF}$ $R_L = 400\Omega$		22	ns
t_{PHL}	Propagation Delay Time HIGH-to-LOW Level Output			15	ns

detail – t_{pHL} a t_{pLH}

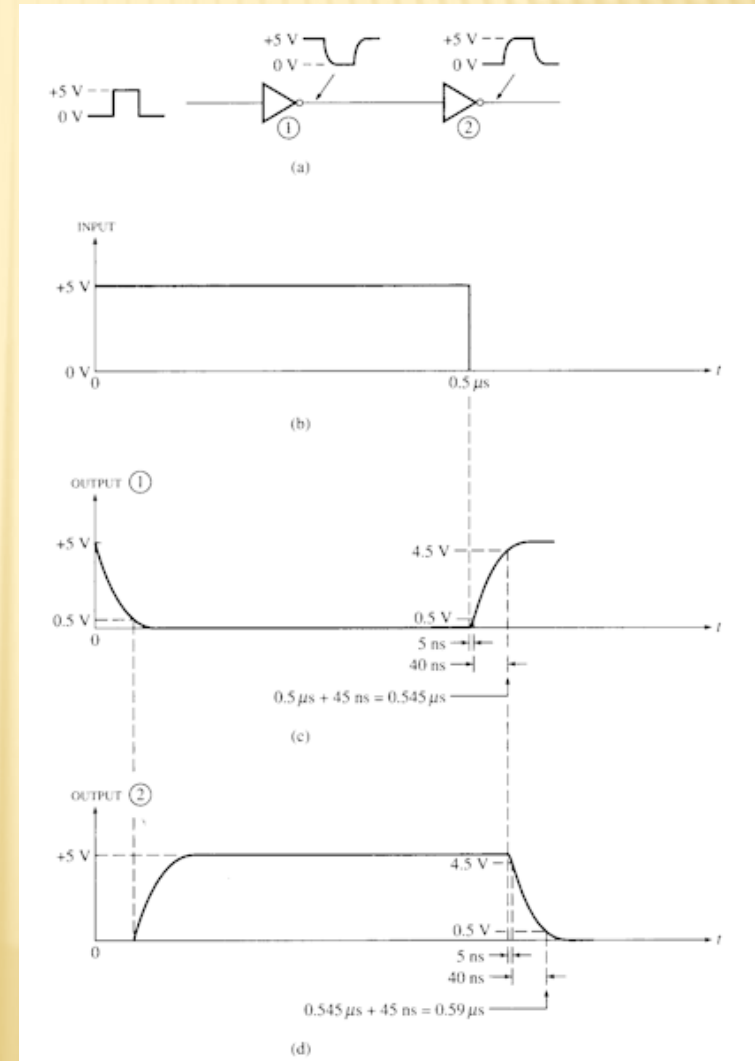
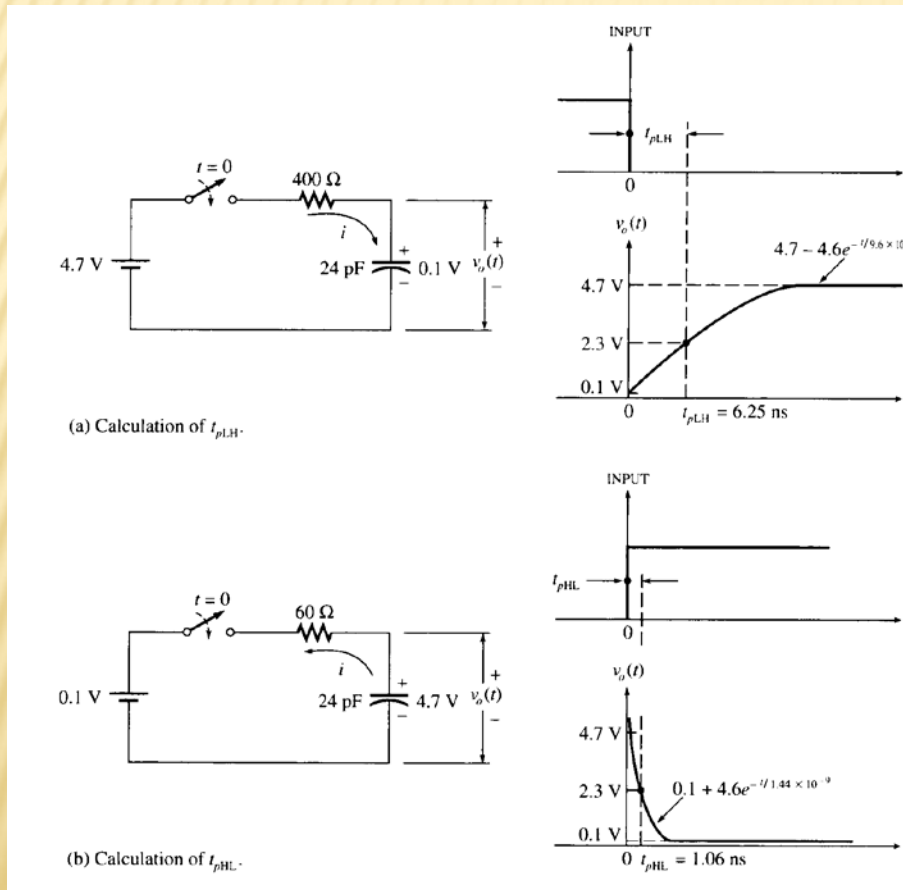
(a) An ideal pulse.

(b) A real pulse, showing definitions of rise-time (t_r), fall-time (t_f), and pulsewidth (PW).

VLASTNOSTI TECHNOLOGICKÝCH HRADIEL V INTEGROVANÝCH OBVODOCH -10

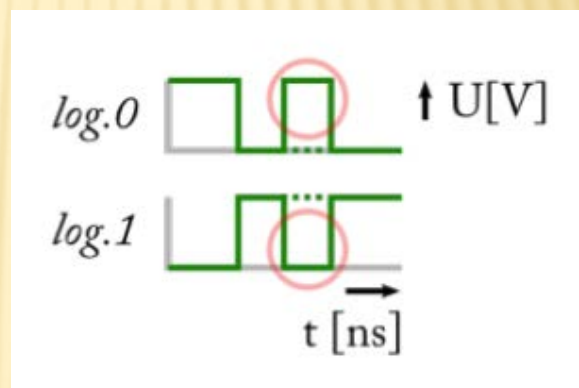
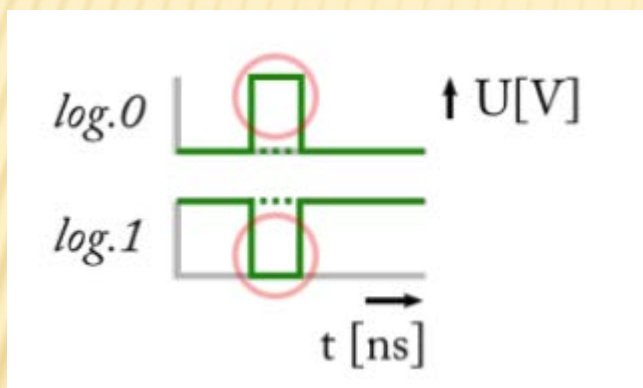
Integračný článok (R-C člen) – princíp
(vpravo) pôsobenie integračného článku

HAZARD V LOGICKÝCH OBVODOCH

Hazard je také správanie kombinačného systému, ktoré vzniká v dôsledku zmien vstupných signálov (*nie je popísané Karnaughovou mapou*).

Rozpoznávame dva typy hazardov *statický* a *dynamický*.

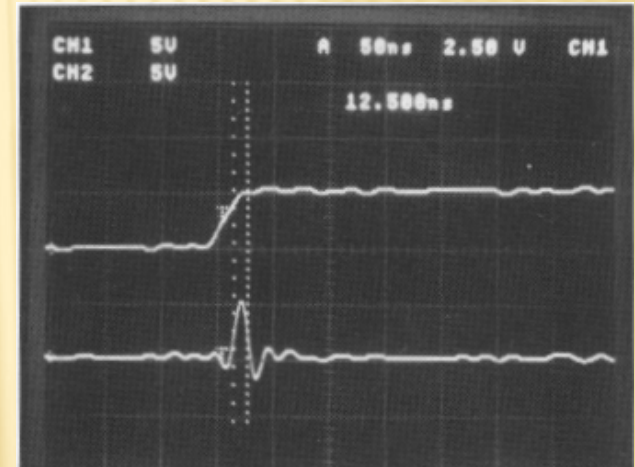
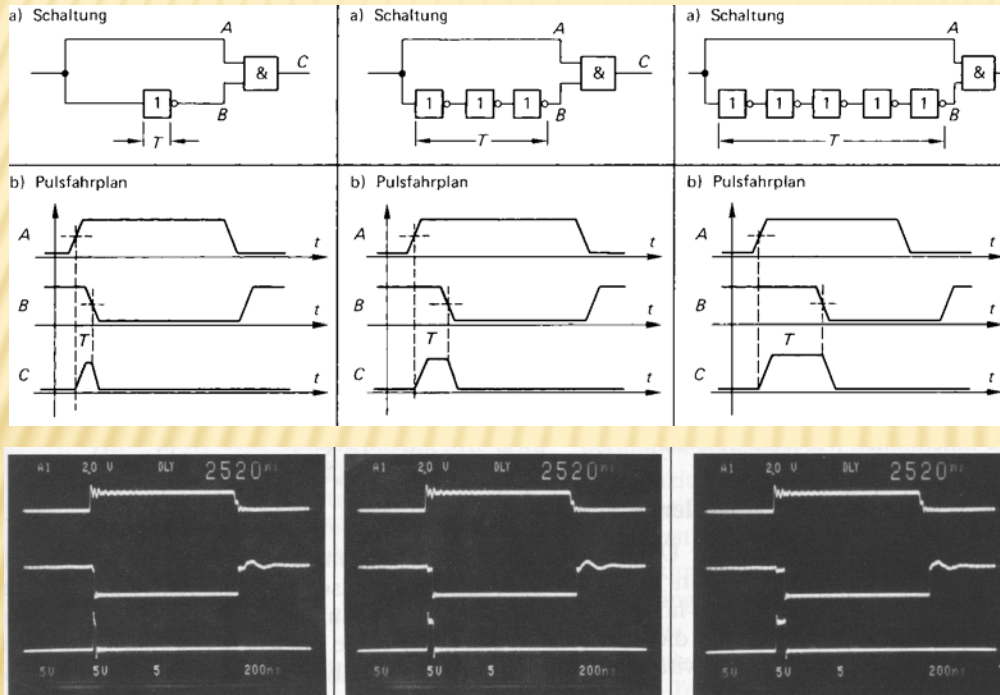
Poznámka: Označenie vychádza z toho v akej hodnote hazard nastáva.

Podmienkou existencie dynamického hazardu v kombinačnom obvode je prítomnosť statického hazardu.

HAZARD V LOGICKÝCH OBVODOCH

Statický hazard v LO

IDENTIFIKÁCIA HAZARDU A SPÔSOBY JEHO ODSTRÁNENIA

Zistenie prítomnosti hazardu

Existenciu statického hazardu vieme určiť z rozmiestnenia pravidelných konfigurácií v Karnaughovej mape.

- ✗ Ak sa dve konfigurácie neprekrývajú, tak v zapojení vždy existuje statický hazard, ak sa zmenia príslušné vstupné premenné súčasne.

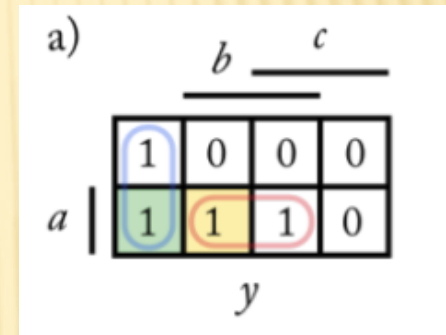
Odstránenie hazardu

- ✗ *Univerzálne riešenie*—odstránenie statického hazardu na výstupe—spočíva v kompenzácii oneskorenia v príslušnej vetve logickej siete a to zaradením prídavných oneskorujúcich hradiel do navrhnutej schémy.
- ✗ *Špecifické riešenie* spočíva v pridaní redundantnej konfigurácie v Karnaughovej mape, ktorá premostí susediace konfigurácie.

IDENTIFIKÁCIA HAZARDU A SPÔSOBY JEHO ODSTRÁNENIA

Príklad

Navrhnete zapojenie s logickými hradlami NAND, ktoré neobsahuje hazard.

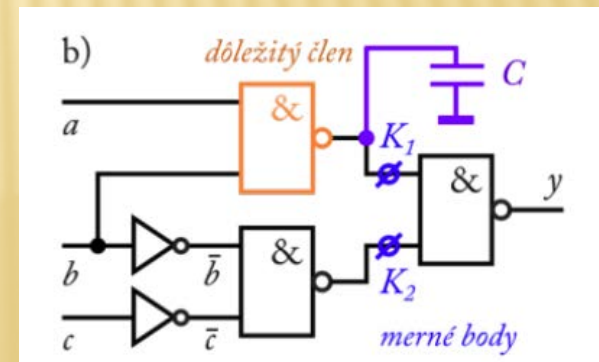

Riešenie

Zapíšme optimálne konfigurácie úlohy z obrázku a preved'me výraz do 1. NSF.

$$y = \bar{b} \cdot \bar{c} + a \cdot b$$
$$= (\bar{b}|\bar{c})|(a|b)$$

V zapojení existuje statický hazard, čo vidieť z umiestnenia konfigurácií v Karnaughovej mape. Rozhodujúce hradlo je zakreslené oranžovou farbou.

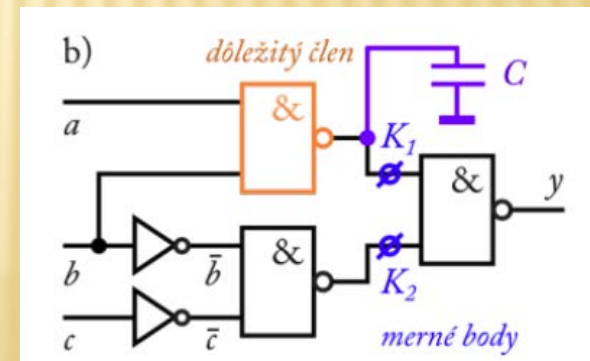
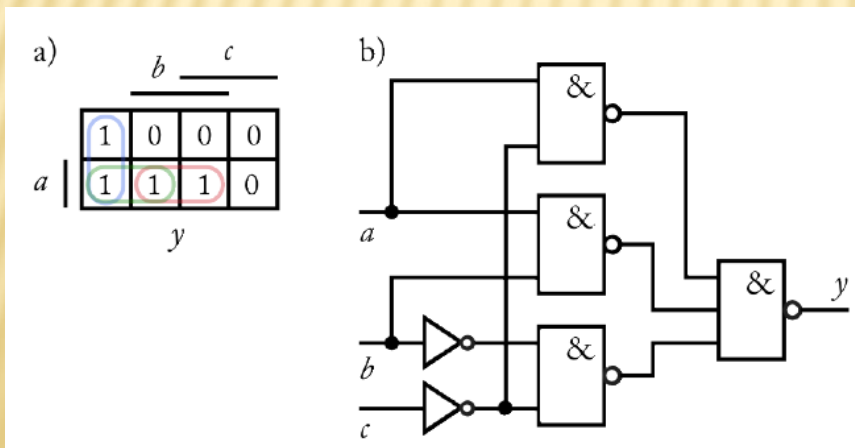

IDENTIFIKÁCIA HAZARDU A SPÔSOBY JEHO ODSTRÁNENIA

Príklad

pokračovanie

- ✗ Jedným z možných riešení je oneskorenie výstupu pripojením kondenzátora s vhodnou kapacitou „oproti zemi“ na výstup tohto hradla. V súčinnosti s výstupnou impedanciou hradla tak tvorí „spomaľujúci“ R-C článok.
- ✗ Druhým lepším riešením by bolo zaradenie *bufera* na výstup tohto logického hradla, ktorý si vytvoríme z bežného hradla vhodným zapojením.
- ✗ Tretie riešenie spočíva v premostení konfigurácií v obr. 3a ďalšou konfiguráciou. Výsledok návrhu zapojenia bez hazardov je na obrázku.

ČASOVÝ PRIEBEH ZMENY VÝSTUPU LOGICKEJ SIETE—SIMULÁCIA ČINNOSTI

Sledovanie zmien výstupov hradiel v zapojeniach logických obvodov je častou úlohou návrhára.

K meraniu priebehov sa používajú v súčasnosti digitálne osciloskopy, ktoré sú vybavené pamäťovými funkciami.

Zjednodušenie simulácie činnosti LO v čase

Predpokladajme pri kreslení „simulácie“ činnosti logického obvodu rovnaké časové oneskorenie u všetkých hradiel.

Taktiež sa obmedzíme na hazardy spôsobené zmenou len jednej vstupnej premennej. (Predpokladáme, že bežne je to „najčastejší“ prípad)

ČASOVÝ PRIEBEH ZMENY VÝSTUPU LOGICKEJ SIETE—SIMULÁCIA ČINNOSTI

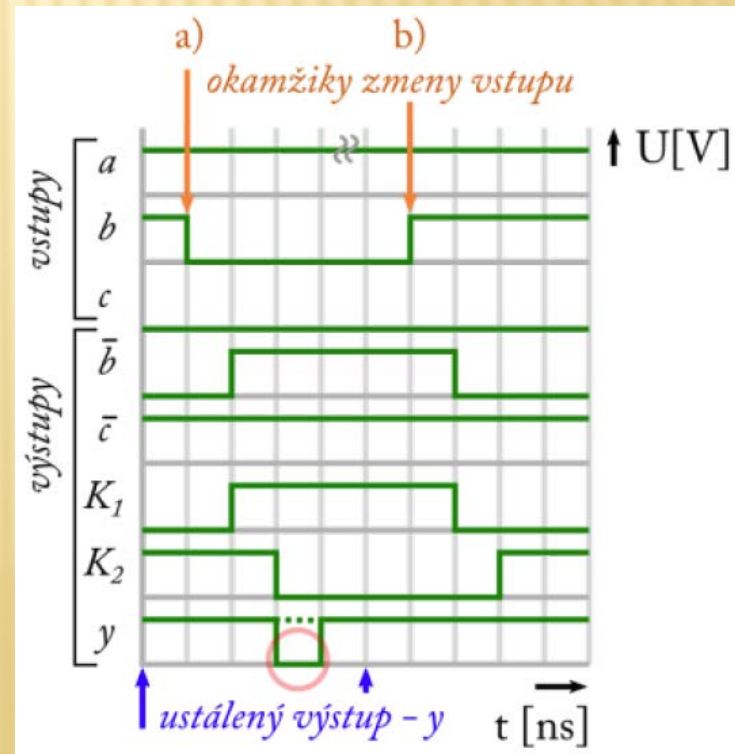
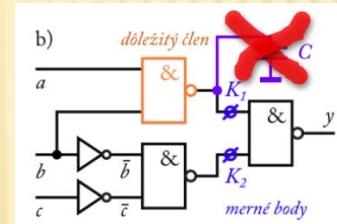
Príklad

Zakreslite simuláciu činnosti LO (bez zapojeného kondenzátora C) tak, aby zachytával priebeh hazardu.

Riešenie

Simulujeme zmenu len jednej vstupnej premennej v čase, ktorá spôsobuje hazard na výstupe zapojenia.

Jedná sa o vstupnú premennú b .

ČASTÉ ZAPOJENIA KOMBINAČNÝCH OBVODOV

V aplikačnej praxi sa určité zapojenia kombinačných obvodov často opakujú, preto sa vyrábajú v podobe integrovaných obvodov – IO (angl. IC – Integrated Circuit).

Multiplexor – MUX

Demultiplexor – DEMUX

Komparátor

Kóder – CD

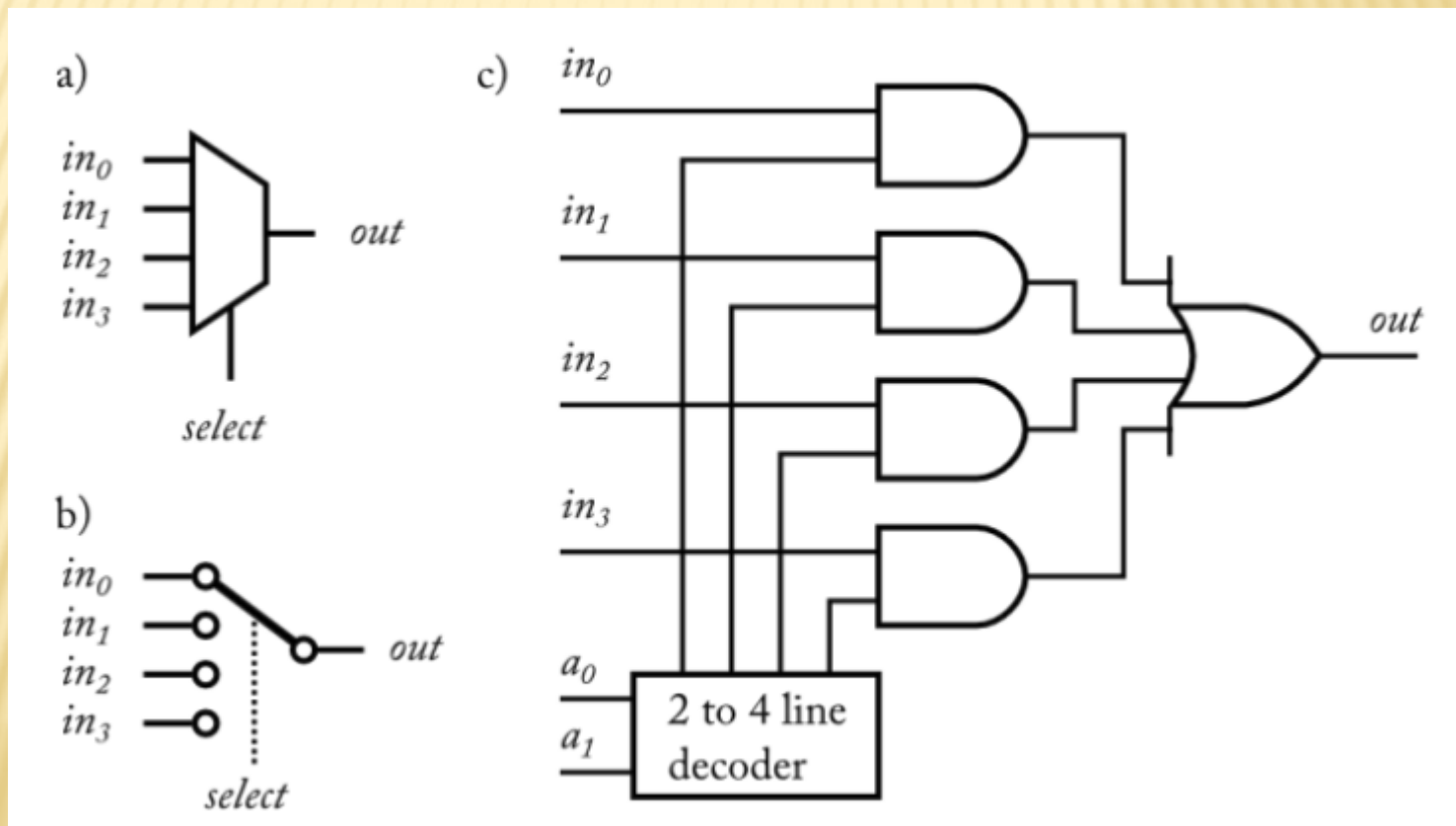
Dekóder – DEC

Sčítačka – plná, polovičná

ČASTÉ ZAPOJENIA KOMBINAČNÝCH OBVODOV

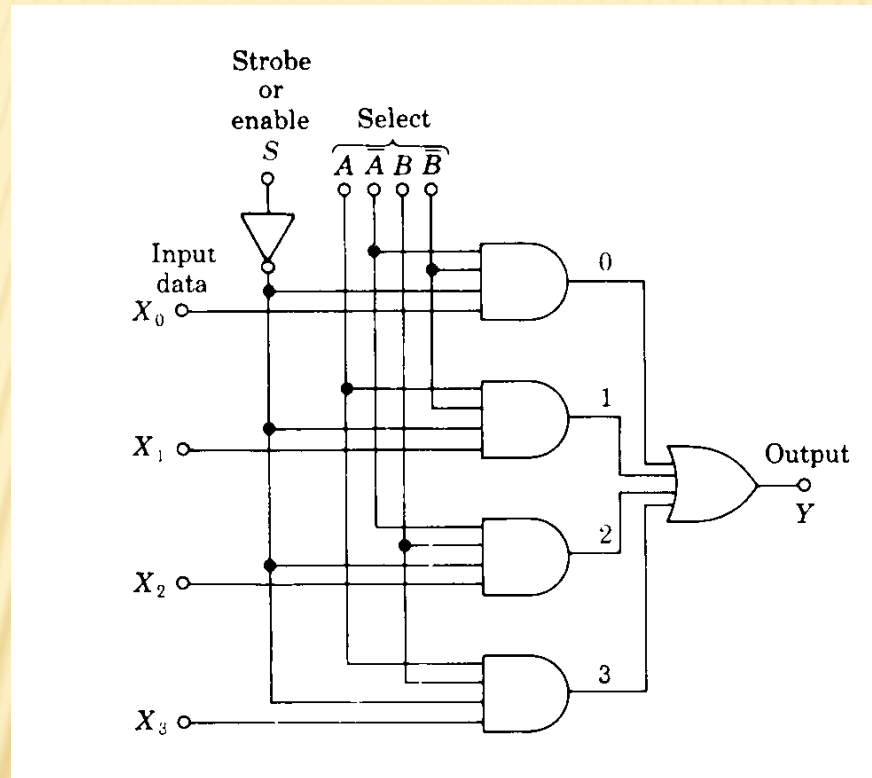
Multiplexor – MUX

- ✗ Funkcia: prepnutie 1 vstupu z viacerých možných (spravidla ich počet je mocnina čísla 2, t.j. 2, 4, 8 a 16) na výstup.

ČASTÉ ZAPOJENIA KOMBINAČNÝCH OBVODOV

Multiplexor – MUX

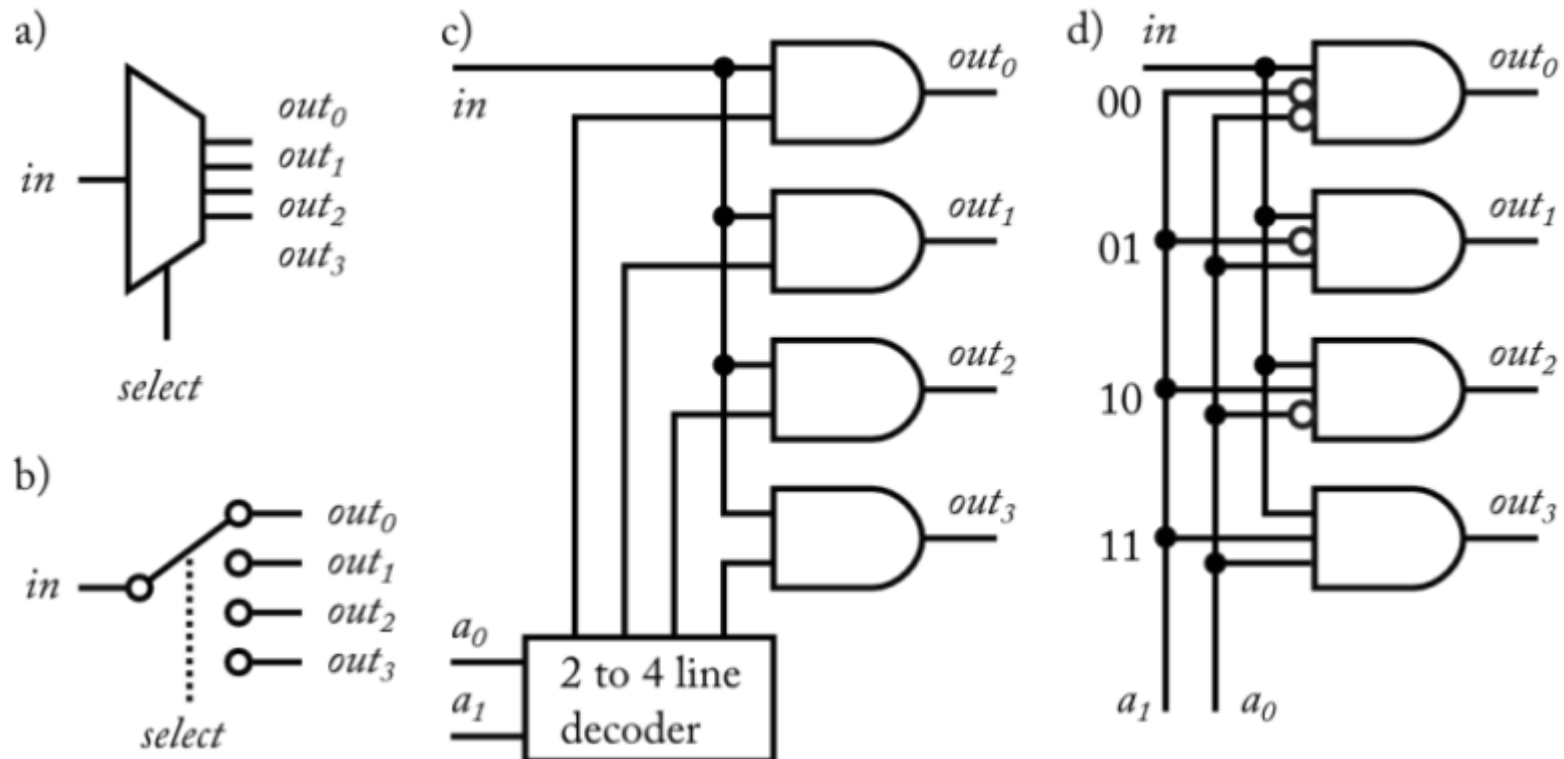

ČASTÉ ZAPOJENIA KOMBINAČNÝCH OBVODOV

Demultiplexor – DEMUX

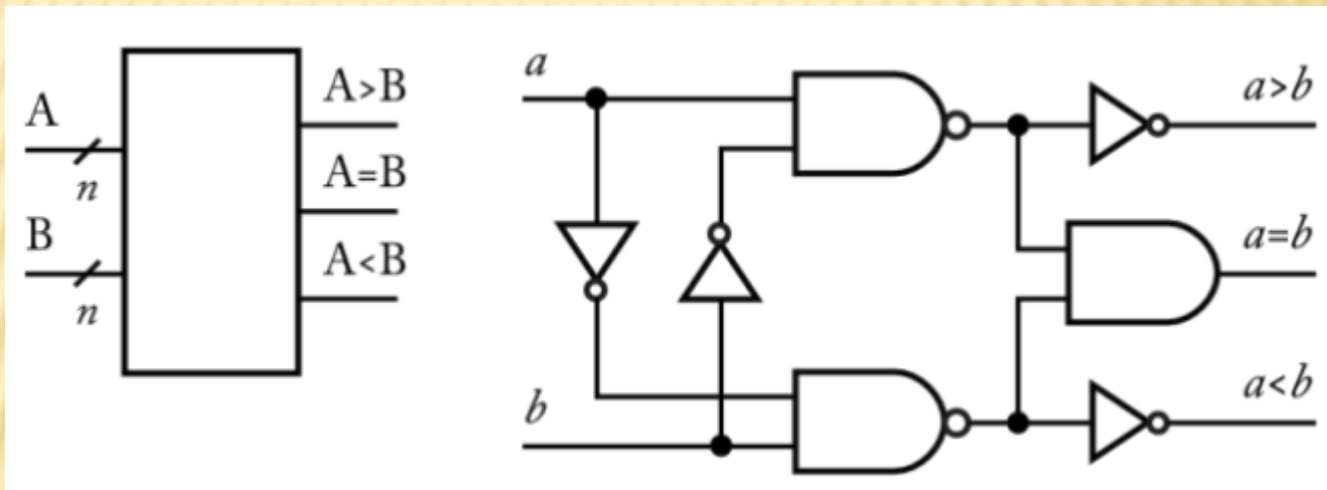
- ✗ Funkcia: prepínanie jediného vstupu na 1 z viac možných (spravidla ich počet je mocnina čísla 2, t.j. 2, 4, 8 a 16).

ČASTÉ ZAPOJENIA KOMBINAČNÝCH OBVODOV

Komparátor

- ✗ Funkcia: porovnanie dvoch n -bitových čísiel. Plná verzia komparátora obsahuje všetky tri výstupy, vid'. obrázok. V praxi však často používame len jediný výstup komparátora.

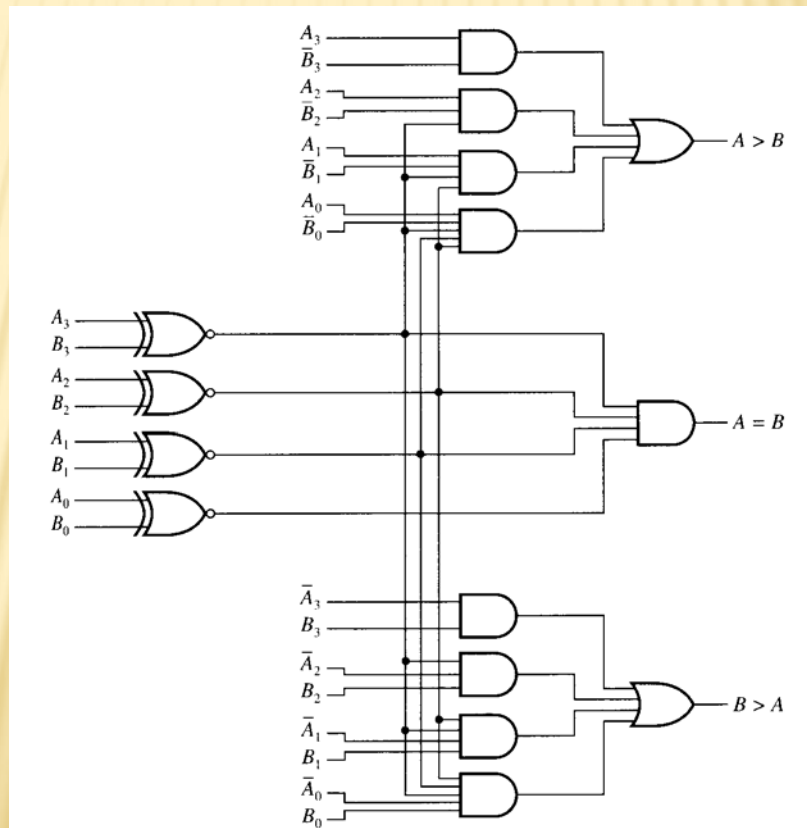

ČASTÉ ZAPOJENIA KOMBINAČNÝCH OBVODOV

Komparátor

zapojenie 4-bitového úplného komparátora.

Použitie hradieľ XNOR zapojenie značne zjednodušuje.

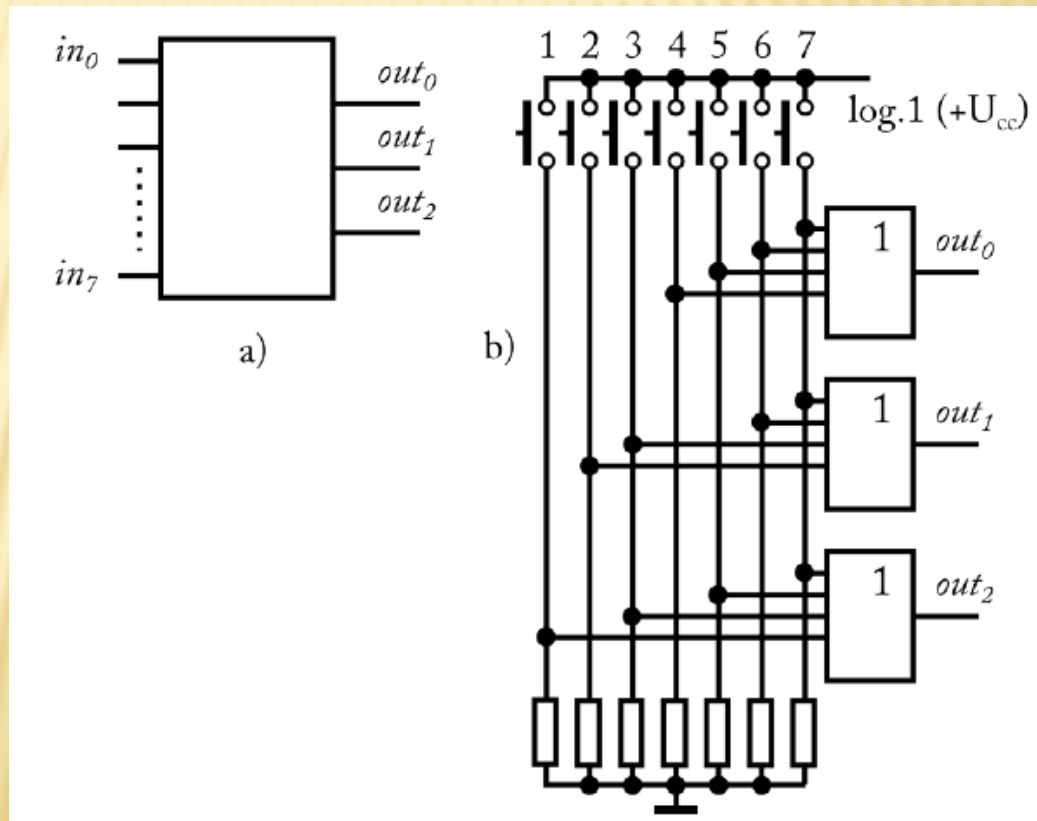

ČASTÉ ZAPOJENIA KOMBINAČNÝCH OBVODOV

Kóder – CD

- ✗ Funkcia: prevod kódu 1 z N (spravidla ich počet je mocnina čísla 2, t.j. 2, 4, 8 a 16 alebo práve 10 t.j. BCD resp. 9–klávesnica bez „nuly“) najčastejšie na binárne číslo.

ČASTÉ ZAPOJENIA KOMBINAČNÝCH OBVODOV

Sčítačka

Viac bitová sčítačka vytvorená z plnej jednobitovej sčítačky

